5959/MH

A-S-2071

PUNJABI (ELEMENTARY PUNJABI)

(FOR FORIGN STUDENTS AND OTHER STATES STUDENTS OUT OF PUNJAB)- XIII-C

SEMESTER-IV (MAY 2019)

TIME 3 HOURS MM: 50

ਭਾਗ-ੳ

1 (ੳ) ਵਾਕ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ (Definition of Sentence) ਦਿਓ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਪੰਜ ਵਾਕ ਲਿਖੋ।

ਜਾਂ

ਵਾਕ ਦੀਆਂ ਕਾਰਜੀ ਇਕਾਈਆਂ (ਕਰਤਾ, ਕਰਮ, ਕਿਰਿਆ ਆਦਿ) ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ।

(ਅ) ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋ ਬਾਰੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਕੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ:

1 ਸਧਾਰਨ ਵਾਕ (Simple Sentence)
2 ਮਿਸ਼ਰਤ ਵਾਕ (Complex Sentence)
3 ਸੰਯੁਕਤ ਵਾਕ (Compound Sentence)

(ੲ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਚਾਰ ਦੇ ਕਰਤਾ (Subject) ,ਕਰਮ (Object) ਅਤੇ ਕਿਰਿਆ (Verb) ਅਲੱਗ ਕਰਕੇ ਲਿਖੋ:

1 ਅਜੀਤ ਕੱਲ੍ਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜਾਵੇਗਾ।
2 ਅਧਿਆਪਕ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਇਆ।
3 ਹਰਬੰਸ ਨੇ ਜੀਤੋ ਨੂੰ ਦੋ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ।
4 ਕੱਲ੍ਹ ਅਸੀਂ ਹਾਕੀ ਦਾ ਮੈਚ ਦੇਖਾਂਗੇ।
5 ਸ਼ੀਲਾ ਬਹੁਤ ਸੁਹਣਾ ਗਾਉਂਦੀ ਹੈ।
6 ਰਾਮ ਨੇ ਕੁੱਤੇ ਨੂੰ ਸੋਟੀ ਮਾਰੀ। 5+6+4=15

2 ਕੋਈ ਪੰਜ ਕਰੋ:

1 ਦੋ ਆਗਿਆਵਾਚੀ ਵਾਕ (Imperative Sentence) ਲਿਖੋ।
2 ਦੋ ਬਿਆਨੀਆ ਵਾਕ (Declarative Sentence) ਲਿਖੋ।
3 ਦੋ ਨਾਂਹ-ਵਾਚਕ ਵਾਕ (Negative Sentence) ਲਿਖੋ।
4 ਪ੍ਰਸ਼ਨਵਾਚਕ ਵਾਕ (Interogative Sentence) ਦੀਆਂ ਦੋ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦਿਓ।

ਚਲਦਾ........2

5 ਵਿਸਮਕ ਵਾਕ (Exelamatory Sentence) ਦੀਆਂ ਦੋ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦਿਓ।

6 ਸਕਰਮਕ ਕਿਰਿਆ (Transitive verb) ਵਾਲੇ ਦੋ ਵਾਕ ਲਿਖੋ।

7 ਅਕਰਮਕ ਕਿਰਿਆ (Intransitive Verb) ਵਾਲੇ ਦੋ ਵਾਕ ਲਿਖੋ। 05

3 ਉਪਵਾਕ (Clause) ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਉਦਾਹਰਣ ਸਹਿਤ ਲਿਖੋ।

ਜਾਂ

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਪੰਜ ਦੇ ਸਵਾਧੀਨ ਉਪਵਾਕ (Independent Clause) ਅਤੇ ਪਰਾਧੀਨ ਉਪਵਾਕ (Dependent Clause) ਅਲੱਗ ਕਰੋ:

1 ਜੇ ਮੀਂਹ ਪੈ ਗਿਆ ਤਾਂ ਫਸਲਾਂ ਬਚ ਜਾਣਗੀਆਂ।

2 ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਮਰੀਜ਼ ਬਚ ਜਾਵੇਗਾ।

3 ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਕਤਲ ਜੀਤੇ ਨੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੈ।

4 ਸ਼ੀਲਾ ਪੜ੍ਹ ਰਹੀ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਸਫਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ।

5 ਬੱਦਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਰਜ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਮੀਂਹ ਪੈਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ।

6 ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਸਕੂਲ ਬੰਦ ਸੀ।

7 ਜੇ ਉਹ ਜਿਊਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਵੱਡਾ ਆਦਮੀ ਬਣਦਾ। 05

ਭਾਗ-ਅ

4 (ੳ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਪੰਜ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਮੇਲ (Agreement System) ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਕੇ ਲਿਖੋ:

1 ਬੱਚੇ ਗੀਤ ਗਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

2 ਨੀਲਮ ਦਾ ਕਿਤਾਬ ਗੁਆਚ ਗਈ।

3 ਬਿਟੂ ਤੇ ਤੂੰ ਮੈਚ ਦੇਖਣ ਗਿਆ ਸੀ।

4 ਗਾਂਵਾਂ ਘਾਹ ਚਰਦੀ ਹੈ

5 ਮੇਰਾ ਭਰਾ ਜਾਂ ਭੈਣ ਨਾਲ ਜਾਵੇਗਾ।

6 ਰਜਨੀਸ਼ ਤੇ ਅਮਨ ਹੱਸ ਰਿਹਾ ਹੈ।

7 ਜਿਹੜੇ ਗੱਜਦੇ ਹੈ, ਉਹ ਵਰ੍ਹਦਾ ਨਹੀਂ।

(ਅ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਪੰਜ ਦੇ ਕਾਰਕ (Case)ਪਛਾਣ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਲਿਖੋ:

1 ਰੀਟਾ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੀ ਹੈ।

2 ਦਾਦੀ ਨੇ ਸਾਧੂ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਖੁਆਈ।

3 ਰਾਤ ਨੂੰ ਚੀਤਾ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਵੜ ਗਿਆ।

4 ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਆਈ ਸੀ।

ਚਲਦਾ............3

5959/MH

5 ਚੋਰ ਤਾਂ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਡਿੱਗ ਪਿਆ।

6 ਦੋਸਤੋ! ਘਬਰਾਓ ਨਾ।

7 ਭੈਣੋ! ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ। 5+5=10

5 (ੳ) ਕਿਸੇ ਪੰਜ ਵਾਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਾਂਵ-ਵਾਕੰਸ਼ (Noun Phrase) ਵੱਖ ਕਰੋ:

1 ਇਸ ਵਾਰ ਮੌਨਸੂਨ ਦੀ ਬਾਰਸ਼ ਚੰਗੀ ਹੋਵੇਗੀ।

2 ਮਿਹਨਤੀ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਕੰਮ ਦੀ ਕੋਈ ਘਾਟ ਨਹੀਂ।

3 ਇਮਾਨਦਾਰ ਆਦਮੀ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।

4 ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਇਕੱਠੀ ਹੋਈ ਭੀੜ ਖਿੰਡ ਗਈ।

5 ਅੱਜ ਮੇਰੀ ਮਾਸੀ ਦੀ ਧੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੈ।

6 ਮਿਹਨਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੀ ਸਫ਼ਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

7 ਏਸ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਮੇਰੀ ਭਰਜਾਈ ਦੀ ਭੈਣ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਹੈ।

(ਅ) ਕਿਸੇ ਪੰਜ ਵਾਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਰਿਆ-ਵਾਕੰਸ਼ (Verb Phrase) ਵੱਖ ਕਰੋ:

1 ਮੇਰਾ ਭਰਾ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੈ।

2 ਪੂਰਨ ਹੁਣ ਖੇਤ ਚਲਾ ਜਾਵੇਗਾ।

3 ਮੈਂ ਨਵਾਂ ਨਾਟਕ ਲਿਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

4 ਇਹ ਸਮਝੌਤਾ ਤਾਂ ਸੱਤਰ ਸਾਲ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ।

5 ਦੋ ਨੌਜਵਾਨ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ।

6 ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਨਾਹਰੇ ਲਗਾਏ।

7 ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਲੜਾਈ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ।

(ੲ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਕੰਸ਼ਾਂ (Phrases) ਵਿਚੋਂ ਕੇਵਲ ਪੰਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦ (Main Word) ਵੱਖ ਕਰੋ:

1 ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਵੀ

2 ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਚੌੜੀਆਂ ਸੜਕਾਂ

3 ਤੇਰੀ ਵੱਡੀ ਭਰਜਾਈ

4 ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹਾਰੇਗਾ

5 ਖੇਡ ਰਹੇ ਸਨ

6 ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੇਗਾ

7 ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਜੀਪ 5+5+5=15